

2025-09-19

REMISSVAR
LI2025/01327

Landsbygds- och
Infrastrukturdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Delbetänkande Ökad tydlighet, stärkt samverkan – förutsättningar för framtidens utvecklingspolitik (SOU 2025:85)

SmåKom är en nationell organisation för små kommuner. Vi har för närvarande 74 medlemmar, vilka består av de till befolkningstalet mindre, men ofta till ytan större, kommunerna i Sverige. Samtliga av våra medlemskommuner har färre än 15 000 invånare.

Övergripande kommentarer

SmåKom välkomnar den här utredningen och ser med tillförsikt fram emot slutbetänkandet. För våra medlemmar, de små kommunerna, ofta med stor andel landsbygd, är landsbygdspolitiken oerhört viktig. Oavsett var man bor och verkar i landet måste utveckling ske och levnadsvillkoren vara goda och likvärdiga.

Att slå samman regional utvecklingspolitik och landsbygdspolitik kan vara ett steg i rätt riktning, förutsatt att landsbygdsutveckling beaktas lika angeläget som utveckling av städer och större tätorter i det regionala utvecklingsarbetet. Tydlig ansvarsfördelning och nationell finansiering som innefattar båda politikområdena är av största vikt.

Att staten tar sitt ansvar för styrning mot tydliga mål via sina myndigheter och länsstyrelser är en förutsättning för att den regionala utvecklingen och landsbygdsutvecklingen ska ha en gemensam riktning. Ansvarsfördelningen mellan de olika parterna måste vara tydlig och sist men inte minst, den kommunala och regionala självstyrelsen får inte begränsas. Kommunerna, med sina skilda och specifika förutsättningar, måste fortsatt ha rådighet över hur verksamheten ska bedrivas och vilka prioriteringar som ska göras för att klara av att leverera god välfärd till sina invånare utifrån den enskilda platsens förutsättningar.

En sammanhållen politik för utveckling av hela Sverige

SmåKom är enig med utredningen att det idag saknas en sammanhållen utvecklingspolitik för hela landet. En sammanhållen politik kan skapa en mer enhetlig styrning under förutsättning att hänsyn tas till de olika förutsättningar som råder både regionalt och lokalt. Det är av största vikt att kommuner, oavsett storlek, och regioner får vara med och påverka utvecklingspolitiken genom egna prioriteringar. För staten är det viktigt att balansera likvärdigheten i landet samtidigt som det, precis som utredningen föreslår, kan finnas skäl till särskilda insatser för att främja utveckling i kommuner med utmaningar som gleshet och långa avstånd.

Vi är positiva gällande förslaget att slå samman de båda politikerområdena under förutsättning att utredningens egen analys om att landsbygdspolitiken måste få ett större utrymme och synliggöras mer i den regionala utvecklingspolitiken tydliggörs i uppdraget. Utredningen konstaterar mycket riktigt att det finns nationell finansiering för den regionala utvecklingspolitiken men inte för landsbygdspolitiken. Om dessa två områden ska slås samman behöver en finansiering för landsbygdspolitiken införas. Risken är annars att landsbygdsfrågorna inte kommer att kunna prioriteras eller arbetas med därför att det inte finns utrymme för någon finansiering i regionerna.

SmåKom vill också passa på att betona vikten av statens närvaro i hela landet. I flera av våra medlemskommuner är Systembolaget den enda statliga "service" som finns kvar. Likvärdig service i hela landet innebär mer än så, staten måste utöka sin närvaro även i mindre kommuner, att lägga ner de servicekontor som öppnade för bara ett fåtal år sedan är förödande för de små kommunerna. Med dagens digitala teknik kan mycket av statens verksamhet bedrivas ifrån vilken geografisk plats som helst och därmed hjälpa mindre kommuner att skapa arbetstillfällen och inflyttning.

En tydligare ansvarsfördelning

Från statlig nivå; regering, myndigheter och länsstyrelser, vidare till regional och kommunal nivå måste ansvarsfördelningen över landsbygdsutveckling och regional utveckling förtydligas. Precis som utredningen konstaterar har regeringen inte gjort tillräckligt för att klargöra ansvarsfördelningen mellan, framför allt, regionerna och länsstyrelsen efter att regionerna tog över det regionala utvecklingsansvaret.

Om förslaget att länsstyrelsen ska samordna myndigheternas regionala utvecklingsarbete samtidigt som regionerna ska ha kvar det regionala utvecklingsansvaret blir verklighet, krävs det att instruktioner och regleringsbrev tydligt klargör vem som har ansvar för vad. Utöver detta kommer det också att krävas ett nära samarbete mellan länsstyrelse och region där man utifrån givna förutsättningar strävar mot samma mål.

Tvärsektoriell styrning

SmåKom vill framhålla vikten av att regeringen behöver skapa sig en helhetsbild över de tvärsektoriella frågor som regional utveckling och landsbygdsutveckling spänner över för att skapa en sammanhållen styrning. Utöver reglerad styrning måste det till en vilja hos myndigheterna att samverka med varandra **och** med regioner och kommuner för att skapa sig en förståelse för regionala och lokala förutsättningar. Vi ser med tillförsikt fram emot slutbetänkandets förslag när det gäller den här frågan.

Författningsförslag om det civila samhällets roll

SmåKom tillstyrker författningsförslaget om samråd med det civila samhällets organisationer och näringslivet i länet. Men vi vill också förtydliga att det bör finnas en tydlig strukturerad samverkan mellan regioner och kommuner.

Yoomi Renström
Ordförande

Charlotta Haskovec
Verksamhetsledare